

RESULTATEN VEEHOUDERIJ 2002: NEGATIEVE ONTWIKKELING*Jakob Jager, Arjan Wisman en Gabe Venema*

De ontwikkeling van de bedrijfsresultaten en de inkomens in de veehouderijsectoren vertoont in 2002 een negatief beeld. De inkomenssituatie werd in bijna alle veehouderijsectoren bepaald door stijgende kosten en tegenvallende opbrengsten. Alleen in de leghennenhouderij bleven de resultaten redelijk op niveau.

Melkveehouderij

In 2002 stonden de bedrijfsresultaten in de melkveehouderij sterk onder druk. De totale kosten stegen gemiddeld met 8%, terwijl de opbrengststijging beperkt bleef tot 3%. Dit was vooral te danken aan de verdergaande schaalvergroting en de sterke toename van de omzet en aanwas (+13%). Het inkomenseffect van de daling van de melkprijs met 4% werd daardoor enigszins ingeperkt. Het gemiddelde gezinsinkomen uit bedrijf per ondernemer daalde echter aanzienlijk (tabel 1), waardoor nauwelijks besparingen resulteerden. Sinds 1996 zijn de besparingen niet meer zo laag geweest. Zij liggen ver onder het langjarig gemiddelde van 7.500 euro per jaar (1990-2002). Door de terugloop van de eigen middelen en een licht toenemend investeringsniveau is er een groter beroep gedaan op de banken (+5%). De liquiditeitskrapte en de relatief lage rentestand hebben eveneens geleid tot meer herfinancieringen. Gedurende het eerste kwartaal van 2003 heeft de melkprijzdaling zich voortgezet (-4% ten opzichte van vierde kwartaal 2002). De prijs van nuchtere kalveren is echter weer aanzienlijk gestegen.

Tabel 1 Bedrijfsresultaten en inkomens (r) in veehouderijsectoren

Bedrijfstype	Rentabiliteit (%)		Gezinsinkomen uit bedrijf (x 1.000 euro per ondernemer)		Besparingen (x 1.000 euro per bedrijf)	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Melkveebedrijven	80	76	24	19	10	1
Vleeskalverbedrijven	83	80	20	17	-10	-11
Varkens- en pluimveebedrijven	94	82	23	-11	2	-38
- fokvarkensbedrijven	90	78	21	-11	3	-40
- vleesvarkensbedrijven	91	79	9	-21	-6	-36
- gesloten varkensbedrijven	93	81	25	-18	10	-58
- leghennenbedrijven	98	99	39	43	20	20
- vleeskuikenbedrijven	99	84	37	-35	28	-65

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Vleeskalverhouderij

De bedrijfsresultaten van de contractmesters zijn in 2002 verder verslechterd door hogere kosten en relatief lage opbrengsten vanwege de nasleep van MKZ in 2001. Het gezinsinkomen uit bedrijf liep terug naar 17.000 euro per ondernemer met wederom ontsparringen tot gevolg. Eind 2002 stegen de vergoedingen in de nieuw afgesloten contracten weer enigszins.

Varkenshouderij

Het kalenderjaar 2002 gaat de geschiedenis in als een slecht inkomensjaar. In elk van de drie onderscheiden groepen varkensbedrijven resulteerde nauwelijks inkomens en werd flink ingeteerd op het eigen vermogen (tabel 2).

Hoewel de zeughouderij technisch beter draaide, vielen de bedrijfsresultaten ver terug. Op jaarbasis daalde de biggenprijs met 16%. Samen met iets lagere productiekosten resulteerde dat in een arbeidsopbrengst

van -18 euro per zeug per jaar. Ook de vleesvarkenshouderij had een teleurstellend jaar. Onder invloed van een sterk lagere varkensprijs (-14%) en een lagere omzet en aanwas liep de arbeidsopbrengst per vleesvarken terug naar -10 euro.

Omdat kalenderjaar 2001 mede door de gevolgen van de MKZ-uitbraken ook al een moeilijk jaar was, hebben veel bedrijven te kampen met liquiditeitsproblemen en richten zich dan ook noodgedwongen alleen op lopende en noodzakelijke vervangingsinvesteringen. De verwachting is dat veel varkensbedrijven de komende jaren nog moeten investeren op het terrein van welzijn en milieu.

Pluimveehouderij

De resultaten en inkomens in de leghennenshouderij lagen in 2002 iets boven het niveau van het voorgaande jaar (tabel 2). De totale productiekosten werden bijna volledig gedekt door de opbrengsten. Het waren vooral lagere voerkosten die een bijdrage hebben geleverd aan de verbetering, de eierprijzen bleven op het niveau van 2001. Voor het tweede achtereenvolgende jaar kon gemiddeld 20.000 euro besparingen aan het eigen vermogen worden toegevoegd. Dit kunnen bedrijven die in 2003 met de vogelpestmaatregelen te maken hebben goed gebruiken voor de huidige moeilijke periode. Ook moeten veel bedrijven de komende jaren investeren in welzijn in verband met het verbod op legbatterijen.

De vleeskuikenbedrijven zijn in 2002 in een diep dal terechtgekomen. Dat kwam vooral door de sterk gedaalde kuikenprijzen (-12%), na de toename in 2001 als gevolg van de BSE-crisis.

Werden in 2001 bijna alle kosten gedekt door de opbrengsten, in 2002 is de kostendekking met 15 procentpunten gedaald. Negatieve inkomens resulteerden in zeer forse ontsparringen, waardoor vooral bedrijven in gebieden met vogelpest het nu zeer zwaar hebben om overeind te blijven. Door de lage inkomens is in 2002 in de sector relatief weinig geïnvesteerd.

Meer informatie:

Landbouw-Economisch Bericht 2003